І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 108. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го ЧЕРВНЯ 1967 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 14, 1967 No. 108. VOL. LXXIV.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 13 червня, 1967

В АМЕРИЦІ

ПАНІ ЛИНДОН Б. ДЖАНСОН 11-го червня відвідала місцевість Плимут Нотч у Вермонті, де прибила металеву плякету на домі, де о год. 2:47 по півночі 3-го серпня 1923 р. склав присягу як 30-ий президент ЗДА Кальвін Куліджк, бо він став президентом після смерти президента Воррена Гардінґа. Цей дім є „національною історичною пам'яткою". Пані Джансон оглянула всі пам'ятки, які залишилися після президента Куліджа в цьому домі, в якому все виглядає так, як він виглядав тієї історичної ночі 1923-го року, коли батько Куліджа нотар Джан Кулідж відбирав присягу від свого сина, що ставав президентом цієї країни.

В НЮ ЙОРКУ В ГОТЕЛІ ВОЛДОРФ - АСТОРІЯ відбудеться Міжнародна Конференція в справі шкідливости для здоров'я курення тютюну. В цій конференції мають взяти участь 400 науковців, виховників і лікарів із 25-ох держав. Про цю конференцію повідомляє колишній головний лікар ЗДА д-р Лютер Л. Террі, який опублікував звіт про те, що курення спричиняє недуґу пістряка легенів та різні недуґи серця і кровоносних судин. Ця конференція запльянована на 11-го вересня і триватиме до 13 т.м. Д-р Террі заявив, що коли б вдалося усунути курення — то врятувалося б тисячам осіб життя щороку і десятки тисяч осіб не мусіли б лікуватися в шпиталях та не втрачали б здібности до праці.

БРАЗИЛІЙСЬКИЙ УРЯД ПОВІДОМИВ, що збільшує мінімальну ціну на каву, щоб збільшити прибутки на 25 відсотків продуцентам кави. Уряд сподівається збільшити купівельну силу вирощувачів кави без викликання інфляції. Нові мінімальні ціни на каву такі: 19.61 дол. за тип 4, 18.54 дол. за 5-ий тип і 12.21 дол. за сьомий. Інститут в справах кави передбачає, що в 1967-1968 році продукція кави становитиме 22.5 мільйона мішків. Один мішок має 132 фунти. Як треба буде, то в січні будуть визначені нові ціни на каву.

СЕНАТОР ЕДВАРД М. КЕННЕДІ ЗДОБУВАЄ популярність в Сенаті, а його старший брат нюйоркський сенатор демократ втрачає симпатії в Сенаті. Журналіст Джан Герберс запитався одного впливового сенатора, як він оцінює діяльність сенатора Роберта Ф. Кеннеді. На цей запит сенатор демократ зробив „квасну міну", а після того відповів: „я скажу вам, хто мені подобається. Мені подобається Едвард Кеннеді". Також і президент Джансон виявив, що він воліє массасусетського сенатора, а не нюйоркського, і з Едвардом часто нараджується над різними справами. Сенатор Едвард Кеннеді недавно переміг в Сенаті, де більшість сенаторів підтримала його проєкт в справі рівности виборчих округ. Його підтримують і деякі республіканські сенатори.

ВІЙНА НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ СПИНИЛА постачання нафтової ропи й нафтових продуктів. І внаслідок цього деякі держави почали купувати нафтові продукти в інших державах. До цих країн належить Канада, яка вже скористала з кризи на Близькому Сході. Подібно було під час суезької кризи в 1956 році, бо і тоді Канада почала була більше продавати ропи й нафтових продуктів внаслідок цього, що припинився був доплив пального з арабських країн. Єгипет тоді воював проти Англії, Франції та Ізраїля.

У СВІТІ

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ТАВРУЄ у своїй пропаґанді однаково Совєтський Союз, як З'єднані Держави, як здогадних „спільників" у „змові" проти арабського світу й у користь Ізраїлю. Комуністичний Китай запевняє арабів, що єдиним правдивим приятелем і союзником арабів є тільки він, Комуністичний Китай, і що тільки у повному союзі арабів із Пейпінґом ґарантована арабська остаточна перемога.

З ЙОРДАНІЇ ЕВАКУЙОВАНО 1.000 осіб різного державного громадянства й перевезено літаками Міжнародного Червоного Хреста до Тегерану, столиці Ірану (Персії). В Аммані, столиці Йорданії, залишено тільки 25 осіб, членів американської амбасади, включно з її невеличкою охороною, членами морської піхоти. З Єгипту виїхало 350 американців, між ними, група 17-ох американських журналістів. До Неаполя в Італії прибули 54 італійські жиди, яким вдалося виїхати з Єгипту з італійськими пашпортами. У в'язниці в Александрії перебувають кругло 300 жидів, арештованих з вибухом ізраїльсько - арабської війни.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ІНДІРА ҐАНДІ ВІДВІДАЛА деякі місцевості в провінціях Бігарі й Уттар Прадеш, де найбільший голод. Індійські державні чинники заперечують приватним вісткам, наче б в різних околицях Індії люди вмерли вже з голоду. Члени індійської державної адміністрації — від найнижчої до провінційної — подають пофальшовані звідомлення в оптимістичному дусі — з остраху, що їх покарають, коли виявиться, що на їх терені хтось умер із голоду. Проте брак харчів в деяких провінціях Індії катастрофальний. Американська добродійна аґенція КЕР (КАРЕ) прокормлює 450.000 людей.

В ЧАСТИНІ ІТАЛІЇ ВІДБУЛИСЯ вибори до громадської самоуправи. Було зареєстрованих 3,500.000 осіб, цебто одна десята частина всіх управнених в Італії до голосування. В деяких місцевостях комуністи втратили внаслідку їх проарабського становища в минулотижневій війні на Середньому Сході.

ВСІ АРАБСЬКІ РАДІОВИСИЛЬНІ ПРОМОВЧАЛИ заяву речників Ізраїлю, що Ізраїль не зверне Йорданії, Сирії і Єгиптові всіх окупованих ними теренів, поки не відбудеться загальна мирова конференція для впорядкування всіх справ між Ізраїлем і його арабськими сусідами. Радіостації в Дамаску (Сирія), Каїро (Єгипет), і Бейруті (Ливані) продовжують у своїх передачах погрози проти Ізраїлю та пропаґандивні обіцянки, що араби, „завернувши на другу лінію оборони", готові в кожній хвилині „перейти в наступ" і відзискати втрачені тимчасово терени. Радіостація в Багдаді, столиці Іраку, закликала до „орієнтації арабів на власні сили", натаврувавши „неетичне становище Ради Безпеки Об'єднаних Націй".

СХІДНЯ ПРОВІНЦІЯ НІҐЕРІЇ ВБАЧАЄ СВІЙ рятунок у тому, щоб центральний уряд Ніґерії повів проти неї наступ державним військом: тільки воєнна перемога може врятувати ту Східню Провінцію, яка проголосила тому два тижні власну державну незалежність, як Республіка Біяфра, але відрізана від світу й від імпорту харчів бльокадою, що її повів центральний уряд з столиці Ніґерії Ляґосу. Однак Східня провінція може вести тільки дефенсивну війну, примітивними засобами. Ні одна чужа держава не визнала ще тієї Республіки Біяфра, не бажаючи собі, щоб 54-мільйонова Ніґерія розлетілась на кілька державок.

ІЗРАЇЛЬ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ЗВЕРНУТИ ОКУПОВАНІ АРАБСЬКІ ЗЕМЛІ

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй, яка знову нараджувалась в минулий понеділок 10 червня до години 3.10 над ранком, не поступила ані крок вперед у напрямку замирення на Середньому Сході та скінчилася тільки новим закликом до обох сторін — пильно зберігати воєнне перемир'я. Арабські делеґати одностайно відкинули заклик ізраїльського прем'єра Леві Ешколя, зроблений в його промові того самого дня в ізраїльському парляменті, „кнессеті", щоб затяжний конфлікт між Ізраїлем та його арабськими сусідами розв'язати у безпосередніх ізраїльсько-арабських переговорах. Леві Ешколь відкинув водночас вимогу арабських держав і Совєтського Союзу, щоб Ізраїль завернув до кордонів з-перед 4 червня цього року. Ізраїльський прем'єр таврував Об'єднані Нації, що вони не засудили арабську ворожість, проявлювану супроти Ізраїлю впродовж 19-ох років та стан постійного атакування Ізраїлю саботажними й терористичними діями. Леві Ешколь заявив, що Ізраїль не вернеться до стану „нічийого краю" і звернувся з закликом до великих держав, щоб вони наполягли на арабські держави — мирно розв'язати конфлікт з Ізраїлем. Скликане на вівторок 13-го червня засідання Рада Безпеки відкликано, бо генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант і цьогомісячний голова Ради Безпеки, данський дипломат Ганс Табор схиляються до становища ЗДА і Британії, що в теперішньому часі пристрасті є ще надто запальні, щоб можна було очікувати від Ізраїлю і його арабських сусідів спокійного тону та готовости до будь-яких компромісових поступок.

В Ізраїлі проголошено звідомлення про різну воєнну здобич. Ізраїльські війська взяли 3.000 арабських полонених, але багато тисяч арабських військовиків блукають ще по Синайському півострові і ізраїльці „очищують" терен. Знищено 500-600 арабських танків совєтського походження та захоплено коло 200 танків у доброму стані. Ізраїльці втратили 61 танк. Людські втрати Ізраїлю також високі, бо 679 вояків було вбитих і 2.563 ранених. Людські втрати Єгипту обраховують на 5.000, — Йорданія твердить, що втратила 15.000 осіб, про втрати Сирії ще нічого не кажеться.

Єгипетський президент Ґамаль Абдель Нассер погодився поїхати до Хартуму в Судані або до Альжиру на конференцію арабських лідерів. Така арабська конференція „на „вершинах" має відбутись з ініціятиви Судану. Альжирський президент Хуарі Бумеджієн прибув до Москви. На летовищі зустрів його совєтський прем'єр Алексєй Косиґін. Бумеджієн і совєтські проводирі негайно перевели довгу нараду, на якій москалі з'ясували альжирському президентові, найвірнішому союзникові Г. А. Нассера, політику Совєтського Союзу супроти минулотижневої ізраїльсько-арабської війни. СССР, Польща, Мадярщина, Чехословаччина і Болгарія порвали дипломатичні зв'язки з Ізраїлем. Зате не порвала їх ще Румунія ані Югославія. За найвірогіднішого і найбільш придатного посередника між Ізраїлем і арабами західня преса вважає Францію, яка зуміла зберегти добрі взаємини з обома сторонами. Зате арабська пропаґанда далі наставлена дуже вороже супроти Америки і Британії.

ХОЛОДНА СТАЛЬ НА ГАРЯЧОМУ ПІСКУ. Відфотографована з літака, здавалося б, безконечна лінія розбитих ізраїльською авіяцією або залишених арабських танків, автомобілів, гармат та іншого військового виряду на колесах у Синайській пустелі.

Совєти вистрілили штучного сателіта в сторону плянети Венери

Москва. — Офіційно повідомлено, що вистрілено „Венус 4", штучного сателіта, ціллю якого є обслідувати плянету Венус (Венеру) і пересилати на Землю автоматично роблені світлини з поверхні Венери. Новий совєтський штучний сателіт важить 2 437 фунтів, але — за совєтською традицією, — не сказано, коли і де відбувся цей новий експеримент. Першого сателіта „Венус 1" Совєти випустили в лютому 1961 р., а останній, „Венус 3", розбився об поверхню названої плянети. Зрештою, совєтські „Венери" 1 і 2 не наближалися до плянети тієї назви більше, як на 25 000 миль. Америка переводить подібні експерименти, націлені на дослідження плянети Венери, своїми „Марінерами". Саме на день 14 червня ц.р. передбачено вислання „Марінера 5" у подорож на віддаль 212 мільйонів миль. „Марінер 4" наблизився був в липні 1965 року на 6 000 миль до Венери і прислав 22 фотознімки. „Марінер 5" має бути багато легший за свого совєтського суперника, бо важитиме тільки 540 фунтів. Сподіваються, що він опиниться в сусідстві Венери щойно 19 жовтня ц. р.

Конґресова Конференція проти того, щоб жеребок вирішував справу військової служби

Вашинґтон. — Спільна Конґресова Конференція, складена з сенаторів і конґресменів 7-го червня відкинула урядовий проєкт, щоб жеребок вибирав юнаків до військової служби з-поміж тих, яких визнали здібними військові комісії. Конґресова Конференція погодилася на компромісовий проєкт в справі продовження закону про обов'язкову військову службу, який кінчається 30-го червня ц. р. Прийнятий Конференцією проєкт дозволяє на те, щоб студенти коледжів та університетів могли відкладати військову службу аж до закінчення 24-го року життя. Конференція погодилася на урядовий проєкт, щоб в першу чергу покликувати до служби у збройних силах юнаків у віці 19-ох років. Тепер покликується найстарші річники в першу чергу, це значить від 26-го року вниз. Згідно з компромісом президент Л. Б. Джансон мусітиме внести до Конґресу новий проєкт в справі покликування до служби у збройних силах за допомогою жеребка, бо теперішній проєкт не ясно вирішував цю справу, як це твердили в Конґресових Комісіях. Згідно зі схваленим проєктом місцеві рекрутаційні уряди матимуть автономію відкладати військову службу студентам згідно з індивідуальними вимогами, а не автоматично, як це було досі. Коли студенти дійдуть до 24-го року життя, то вони мусітимуть відбувати військову повинність разом із 19-річними рекрутами. Прийнятий проєкт не хоче допустити до того, щоб студенти за допомогою відкладування військової повинности могли викручуватися від служби у війську.

Найвищий Суд вирішив справу міжрасових подруж, кар для страйкбрехерів і поліційного підслухування

Вашинґтон. — Найвищий Суд ЗДА в останньому дні цьогорічної сесії вирішував кілька важливих справ. Голосами всіх дев'ятьох суддів Найвищий Суд вирішив, що стейтовий закон у Вірджінії, який не дозволяє на заключування подруж між білим і кольоровим населенням, незгідний із Федеральною Конституцією. Це рішення Найвищого Суду матиме значення не тільки в стейті Вірджінія, але і в 15-ох інших стейтах, які мають закони, що забороняють міжрасові подружжя. Найвищий Суд ствердив, що заборона міжрасових подруж обмежує громадянські права осіб, яким Конституція ЗДА дає рівні права, без жадного обмеження. Найвищий Суд вирішив дуже важну справу для робітничих спілок, які, згідно з рішенням Найвищого Суду мають право накладати грошові кари на тих своїх членів, які працюють під час оголошеного робітничою спілкою страйку. Це рішення запало більшістю 5-ох до 4ох голосів, воно відноситься до одного Відділу Об'єднаних Автомобільних Робітників, члени якого працювали, хоч Об'єднані Автомобільні Робітники оголосили були страйк. Найвищий Суд вирішив, що визначення кар на страйкбрехерів є в згоді із законом про працю. Найвищий Суд обмежив права поліції в справі підслухування поліцією осіб, яких підозрівається у злочинах. Рівночасно Найвищий Суд ствердив, що переслухувана поліцією особа повинна мати оборонця. За це рішення були такі судді: Том С. Кларк, головний суддя Ерл Воррен і судді Вілліям Дж. Бреннен, Вілліям О. Даґлес і Ейб Фортас.

В расових заворушеннях на Флориді 15 осіб поранених і 20 заарештованих

Тампа, Флорида. — 500 вояків Національної Ґвардії і 150 поліцистів привернули порядок в цьому місті, де вже другий день тривали расові заворушення, які виникли внаслідок того, що поліція заарештувала одного негра, запідозреного в грабунку. Заворушники підпалили були доми в 9-ох місцях, але пожежники й поліція погасили їх, тільки в двох місцях пожежі спричинили більші шкоди, бо згорів один двоповерховий дерев'яний дім і одна крамниця. Другого дня під час заворушення не було поранених, поліція заарештувала тільки дві особи. Губернатор Клад Р. Кірк покликав вояків Національної Ґвардії до помочі поліції для втримання порядку. Губернатор Кірк прибув на місце заворушень на Центральну Авеню і закликав негрів до спокою. Група нелітніх юнаків вигукувала на поліцію, щоб „ішла геть до чорта", але коли появилися поліційні собаки, войовничі заворушники порозбігалися. В негритянській дільниці чути були окремі постріли. Ворохобники мали зброю з крамниці, яку вони попередньої ночі пограбували. Провідник негрів закликав ворохобників до спокою, але це не мало успіху.

Українець на конвенції ЮНЕСКО в справах двомовности

Монктон, Канада. — В місцевому франкомовному університеті відбулася в днях 6-14 червня ц.р. міжнародна конференція ЮНЕСКО в справах двомовности, в якій взяло участь близько 100 вчених-спеціялістів у цій ділянці лінґвістики з усіх частин світу. Головна тема конференції була типологія, опис і мірило двомовности в індивідуальному й груповому відношеннях, двомовність у школах і суспільному житті. Матеріяли для конференції були надруковані наперед так, що сама конференція обмежувалася до дискусій і коментарів. У конференції взяв участь проф. Яр. Рудницький, президент УВАН і Української Наукової Ради Канади й член Королівської Комісії для Справ Двомовности в Оттаві. В виставу наукової літератури з мовознавства, що відбулася з нагоди конференції, були включені видання УВАН у Канаді.

Бюджет президента Джансона буде тільки незначно зменшений

Вашингтон. — До схвалення в Конґресі цілого федерального бюджету ще далеко, але вже тепер видко, що цей найбільший „під час миру" бюджет буде тільки незначно зменшений. Досі Палатна Комісія Видатків вже схвалила 126.9 більйона дол. на бюджет у фінансовому році, що почнеться 1-го липня 1967. Досить консервативна Комісія Видатків, яка завжди старається робити якнайбільші ощадності у видатках федеральної скарбниці, досі зменшила державні видатки на 3.039 більйона дол. з тих сум, що їх Президент вимагав, а це становить зменшення на 2.5 відсотка. Не можна тепер сказати, на скільки Конґрес зменшить запропонований Урядом бюджет, але можна передбачати, що це зменшення буде незначне в порівнянні з тією сумою, якої Уряд вимагав. Палатна Комісія Видатків має ще вирішити долю 20-ох більйонів дол. у федеральному бюджеті. Сподіваються, що комісія зредукує урядові пропозиції в справі видатків на допомогу закордонові, на космічну програму, публічні роботи і, можливо, також на поборювання вбогости. Але деякі суми, що їх зменшить Палата, може привернути Сенат і пізніше затвердити спільна Конґресова Конференція.

Гітлер не хотів слухати про волю для України

Гамбурґ, Німеччина. — Гітлер не хотів навіть слухати про будь - які полегші для України, — твердить колишній його співробітник Бальдур фон Ширах, який в уряді Гітлера займав становище фюрера гітлерівської молоді. Фон Ширах в суді над воєнними злочинцями в Нюрнберґу був одним з небагатьох, що був засуджений на в'язницю, а не на стричок. Тепер, звільнений після 20 років ув'язнення, він опублікував у журналі „Штерн" (ч. 21, з 21-го травня ц. р.) свої спомини: „Я вірив у Гітлера", в яких м. і. пише: „... Військовики думали — а провідники гітлерівської молоді, які воювали в Росії, говорили мені в розмовах те саме — що ми мали всі вигляди на те, щоб здобути собі українців за приятелів. Але жорстоке управління, що його вів райхскомісар Кох, вчинив усьому капут. Українці масами переходили до партизанів, бо ми доводили їх до розпачу. Я сказав: „Не думаєте, мій фюрер, що вільна Україна під українським гетьманом принесла б нам більше користи, ніж підкорений райхскомісаріят?" Вираз на обличчі Гітлера раптово змінився. „Не говоріть, Ширах, про справи, які вас не обходять; ці слов'яни взагалі не є в стані самі собою володіти". Його тон давав до пізнання, що ця тема була для нього скінчена..."

Михайло Литвин відзначений за геройство

Бриджпорт, Конн. — Литвин, досить популярне прізвище між українцями, але, мабуть, є тільки один Михайло Литвин, що має 21 рік життя і медалю — Бронзову Зірку, яку йому почеплено на грудях за геройство у В'єтнамі. Він ще має одну відзнаку, йому бракує одного пальця, який йому відірвала ворожа куля під час військової акції. Згідно з повідомленням, яке одержали його батьки, Мирон і пані Литвин, Михайло був у відділі американських вояків, що їх вислано на допомогу частині, яка в битві понесла важкі втрати. Прийшовши на місце битви, їхня частина відразу попала під обстріл, втративши свободу рухів. Багатьох поранено. Михайло Литвин, з виразним риском для власного життя пробився через ворожий вогонь та зайняв передовий пост, з якого з успіхом обстрілював ворожу лінію. При цьому він завважив ворожого, снайпера, що стріляв на поранених американців. І знову Михайло з нараженням власного життя вийшов з укриття та почав підходити до снайпера. Тоді й був поранений в руку стрілами з ворожого кулемета. Знову впав на землю і, хоч сам поранений, підняв зброю та продовжував обстрілювати ворога, вможливлюючи іншим рятування поранених. У повідомленні оказано, що Михайло своєю поставою та геройською поведінкою і акцією відповів найкращим традиціям військової служби та приніс честь собі, своїй частині й Американській Армії. Батько цього молодого героя п. Мирон Литвин, є членом УНСоюзу.

З кінцем цього тижня Союзова Пенсильвенія робить „інвазію" на Союзівку

Філядельфія. — З кінцем цього тижня, в найближчу суботу і неділю 17 і 18-го червня, відбудеться справжня „інвазія" членів Українського Народного Союзу Пенсильвенії на Союзівку — інформує головний радний та обласний організатор Степан Гавриш, головний організатор і стратег цього „наїзду". Зустріч на Союзівці членів УНС пенсильвенійських округ, які включають теж частини стейтів Ню Джерзі і Делевару заповідається як одна з найбільш масових і найрізноманітніших своєю програмою. Управитель Союзівки Володимир Квас інформує, що досі ще ніколи не мав стільки попередніх зголошень на приїзд і побут з таких нагод, як їх має тепер. Крім приїзду приватними автолобілями, заповіджено також зорганізований приїзд винайменими автобусами з Аллентавну і Честеру. В програмі цього пенсильвенійського Союзового Дня, чи радше Днів на Союзівці, передбачена велика культурно - мистецька і розвагова програма, що відбудеться в суботу ввечері в концертовій залі „Веселки". В розваговій частині програми виступлять артисти Львівського театру Оксана і Пінот Рудакевичі. В концертовій частині програми виступлять молоді і наймолодші танцуристи з Брістолю, вперше виступлять на Союзівці солісти Люся Гентиш, якій акомпаніюватиме Оксана Равлюківна, та Стефан Шилкевич, якому акомпаніюватиме Марійка Гафтович. Вона також акомпаніюватиме 17-літньому лавреатові музичної школи Юрієві Турчинові, який виконає скрипкове сольо. Проф. Сергій Ковальчук зі синами Тарасом і Петрусем виконають цікаву в'язанку українських пісень на сопілках, а відомі вже гостям Союзівки Маріянна і Катруся Сухенки виступлять цим разом зі своєю наймолодшою сестричкою Лідою. Після концерту буде забава з танцями.

В неділю, 18-го червня, що є „Днем Батька", о год. 10-ій ранку будуть відправлені Богослуження в католицькій і православній кап-

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid ot the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Мир без замирення

Люди в широкому світі вдоволені, що ізраїльсько-арабський конфлікт не розпалив третьої світової війни, і тому готові признати заслугу за Об'єднаними Націями, що їм таки вдалося добитися перемир'я на п'ятий день поведеної Ізраїлем блискавичної війни. Усі познаки вказують на те, що тепер почнеться завзята бортьба на дипломатичному фронті, при чому найбільше буде гороїжитися СССР з виразною всім місією: відреставрувати бодай частинно втрачений ним престиж в очах всього арабського світу, який уважає, що Москва просто зрадила арабів. Покищо, як твердять західні кореспонденти з Москви, кремлівські володарі виправдуються перед арабами трьома арґументами: 1) що СССР на Раді Безпеки Об'єднаних Націй приєднався до американського заклику в справі перемир'я для того, щоб не дозволити Ізраїлеві здобути ще більші воєнні осяги, як їх він уже здобув, 2) що СССР відбудує знівечену Ізраїлем збройну потугу Єгипту і Сирії і 3) що СССР „не допустить", щоб Ізраїль затримав у своїх руках „хоч би п'ядь" арабської території. На доказ „щирости" свого проарабського ставлення — Москва зірвала дипломатичні взаємини з Ізраїлем і раз-у-раз повторює крилату фразу про Ізраїль, як аґресора, а про Америку, як про ізраїльського покровителя.

Усе це тактичні маневри, які не всилі закрити суті важких, поважних і складних наслідків минулотижневої ізраїльсько-арабської війни. Ці наслідки виявилися не тільки в тисячах людських жертв, але й у величезних економічних втратах для всіх учасників і не учасників тієї війни, коли взяти, наприклад, на увагу припинення арабськими державами експорту нафти на Захід. Найбільшим політичним наслідком війни стало виразне захитання „рівноваги сил" на Середньому Сході, як її Захід приймав у тому мілітарному й господарському відношенні, що існувало між Ізраїлем і арабським світом ще місяць тому. Однак, ту рівновагу порушив нацькований Москвою Єгипет, коли — заблькував єдиний ізраїльський порт над затокою Акаби, провів генеральну мобілізацію і перекинув на Синайський півострів 80 до 100 тисяч свого війська. Розгром того війська, як теж збройних сил Сирії і Йорданії, зліквідував перевагу арабського світу, але порушив рівновагу сил — у користь Ізраїлю.

Отож у міжнародному світі ідеться про встановлення нової рівноваги сил на Середньому Сході — на нових основах. Совєти разом з арабськими державами, підтримувані такими „невтральними", як Індія, яка невідомо чому заанґажувалась виразно по арабському боці й цим ще більше погіршила свої взаємини з Америкою, — будуть старатися повернути до „статус кво анте", себто стану, який панував перед вибухом війни, із затавруванням Ізраїлю, як аґресора та поверненням його арабським сусідам всіх утрачених ними територій. Можна припускати, що це не вдасться, бо Ізраїль не виречеться тих стратегічних пунктів, що їх араби 18 років використовували, як випадні бази для своїх терористичних ватаг або економічної бльокади Ізраїлю. Ізраїль може говорити „з позиції сили" — мілітарної і моральної, — араби мають за собою ту позицію сили, що її дає посідання джерел нафти і Суезького каналу. Однаково СССР, як і ЗДА, мають ту сильну позицію, що тільки вони можуть дати всебічну допомогу, якої тепер жагуче потребують виснажені короткою, але трагічною війною і Ізраїль і араби.

Коли Москві залежить на збереженні на Середньому Сході — як і скрізь у світі стану хронічного неспокою, то ЗДА й інші західні держави напевно підтримають тезу, що зло останньої війни повинно перетворитись у добро, як поштовх до тривкішого миру. Оце вже втретє проголошено на Середньому Сході перемир'я, хоч сама логіка говорить, що не вільно до безконечности повторювати тієї самої помилки і задовольнятись провізорією перемир'я, замість старатися осягнути мир. Безумовно, що найбільшою перешкодою будуть тут ще більш розпалені пристрасті, як вони були постійно на Середньому Сході, ще більша ненависть арабів до Ізраїлю. Однак, заспокійливим елементом може послужити розчарування арабів у Москві, як своєму протекторові. Було б сумно, коли б американська пропаґандивна служба не використала вповні цього моменту. Але й в самому арабському світі, може, дозріли вже елементи, які розуміють, що слабо економічно розвинені арабські країни не можуть будувати свою сучасність і будучність на плеканні ненависти до будь-котрого сусіда та на занедбуванні свого господарства внаслідок економічного зброєння.

Найближчий час буде виповнений дипломатичними маневрами, затяжними нарадами, явними і таємними засіданнями. Від їхнього висліду залежатиме, чи настане мир на Середньому Сході, чи залишиться там непогаслий вулкан.

АРАБСЬКО-ІЗРАЇЛЬСЬКА ВІЙНА І „ПРОҐРЕСИВНІ, РЕВОЛЮЦІЙНІ СИЛИ"

Мюнхен. — Московська „Правда" з 2 червня ц. р. містить на першій сторінці два документи, що показують двоторовість політики російського уряду.

У вступній статті — „Зміцнювати безпеку в Европі" цитується постанову конференції комуністичних партій у Карлових Валах (Чехо-Словаччина)) про потребу договору між европейськими державами про відмову від сили і втручання у внутрішні справи інших країн: „Реалізація цієї ідеї забезпечила б вирішення спірних проблем виключно мирними засобами". Стаття закінчується словами про „загальний мир, свободу і поступ народів".

В тім самім числі „Правди" видруковано „Документи наради представників комуністичних партій арабських країн", опубліковані в Бейруті (Ливан). „Правда" не повідомляє, де саме відбулася та нарада. Безперечно, арабські комуністи не могли б зібратися на нараду і ухвалити свою довжелезну резолюцію в арабських країнах під час підготови до війни проти Ізраїлю. Зміст цієї резолюції показує, що така нарада відбулася в Москві, де комуністичні еміґранти із арабських країн виступають від імени „арабського пролетаріяту".

Арабські комуністи в своїй резолюції прославляють Совєтський Союз, де „остаточно вирішено національне питання" і де немає „визиску людини людиною".

Далі в резолюції говориться, що уряд СССР „всіми силами допомагав арабським народам в революціях проти імперіялізму".

В „документах" приточено (ні сіло, ні пало) резолюцію про „Ситуацію світового комуністичного руху", в котрій гостро засуджено „групу Мао Тсе-тунґа" за її „підривну, розкладницьку діяльність" і за боротьбу „проти Совєтського Союзу".

Резолюція арабських комуністів засуджує уряди Савдовської Арабії та Йорданії, котрі, мовляв, договорилися з „імперіялістами проти революції арабського народу'.

В резолюції арабських комуністів згадано Єгипет, Сирію і Альжир, де творяться передумови „для руху цих країн до соціялізму". В арабських країнах, — говориться в резолюції наради комуністів, — зміцнюється боротьба проти імперіялізму, реакції і сіонізму (це значить — Ізраїльської держави). Нарада арабських комуністів у своїй резолюції називає Совєтський Союз „вірним другом арабських народів, заборолом миру в цілому світі".

Документи, опубліковані в „Правді", виявляють дальші наміри володарів Кремлю в їх політиці в арабських країнах. Розпалюючи арабський націоналізм і посилаючи зброю арабським державам для війни проти Ізраїлю, Москва плянувала здобути симпатії арабських народів і підсилити вплив свій і комуністичних партій в тих країнах.

Це — методи, випробувані в еспанській громадянській війні 1936-1939 року: тоді компартія в Еспанії на початку війни не мала впливу в масах, але технічна й політична поміч Москви республіканському урядові підсилила еспанських комуністів, що тішилися симпатіями свого „старшого брата", в Кремлі.

Треба думати, що єгипетський президент Нассер, коли читав резолюції наради арабських комуністів, не був цим утішений. У Єгипті переслідують комуністичну партію. Єгипетський диктатор розуміє, що перемога „проґресивних революційних сил" у Єгипті обернулась би проти нього самого.

Тепер, після поразки єгиптян у війні проти Ізраїлю можна сподіватися, що арабські комуністи скинуть вину на уряд Нассера, що „не вмів" використати зброї, подарованої Єгиптові з Москви, для перемоги над ізраїльтянами.

І при перемозі арабів над Ізраїлем і при їх поразці Москва сподівається вигоди для себе — ширення і зміцнення комуністичної пропаґанди в арабських країнах.

П. А.

Внесли законопроєкт про більшу контролю над постачанням електричного струму

Вашинґтон. — Федеральна Комісія в справах електричної енерґії внесла до Конґресу законопроєкт, який мав би не допустити до того, щоб припинювали постачання еликтричної енерґії, як це було в понеділок 5-го червня, коли кілька стейтів на сході цієї країни впродовж кількох годин не мали електричного струму внаслідок якихсь недостач в електричних проводах. Ця перерва в постачанні електричного струму спричинила замішання в транспорті та припинення праці в численних підприємствах, які послуговуються електричною енерґією. Над цією справою нараджувалися від листопада 1965-го року, коли вночі нагло не було електричного струму у східніх стейтах від Ню Йорку аж по Канаду. В понеділок 5-го червня забракло електричної енерґії в-день в стейтах Пенсилвенії, Делеварі і Ню Джерзі. Внесений законопроєкт плянує дати право урядовим аґенціям більшої контролі над постачанням електричної енерґії. Комісія Електричної Енерґії сподівається, що Конґрес і електричний промисл підтримають внесок про більшу контролю над постачанням електричного струму, бо це лежить в інтересі цілої країни, щоб не терпіла економіка цілих стейтів внаслідок цього, що нагло припиняються постачання електричної енерґії і внаслідок цього нема світла і стають працювати машини, порушувані електрикою.

Володимир Кубійович

ВАЖЛИВЕ, ВЕЛИКЕ ДІЛО

(Доповідь Головного Редактора Енциклопедії Українознавства, виголошена в Торонті 3-го червня 1967)

(1)

Праця над творенням Енциклопедії Українознавства триває вже 20 років. Початки цього діла пов'язані з відновленням діяльности нашого найдавнішого — упродовж цілих десятиріч єдиного — Наукового Товариства ім. Шевченка.

З тих інститутів, які мали бути науково - дослідними клітинами з постійними, частинно платними співробітниками, ширшу діяльність розвинули лише два, а саме Інститут Енциклопедії та Інститут Національних Дослідів.

До моїх обов'язків, крім функцій генерального секретаря, належало ще ведення Інституту національних дослідів. Його завданням було в той час збирання матеріялів щодо національних відносин Галичини до 1939. Результатом цеї праці була пізніше поява моєї Етнічної карти Південнозахідньої України (Галичини).

Плян праці над Енциклопедією Українознавства постав ще до відновлення НТШ. У червні 1948 року оформився Інститут Енциклопедії під проводом проф. З. Кузелі. Тому, що конкретна робота над ЕУ не посувалася вперед, я мусів уліті 1947 року стати одним з двох її головних редакторів і взяти на себе більшість організаційної роботи. Зробив я це дуже нерадо, бо нові обов'язки забирали стільки часу, що праця в Інституті національних дослідів відійшла на другий плян, і майже не було можливости вести особисту наукову роботу. Цей стан триває донині.

З 1948 року найбільше зусиль европейського НТШ спрямовано на працю над ЕУ.

З самого початку були ясні напрями праці ЕУ і плян її виконання (вони були дискутовані на з'їзді в Берхтесґадені і з'ясовані в передньому слові до 1-го тому ЕУ з червня 1949). Наша ЕУ мала містити лише українознавчий матеріл і поділятися на дві частини — загальну (ЕУ 1), тобто підручник українознавства, і спеціяльну — ґаслову. Вже тоді думалося про чужомовне видання ЕУ. Під час нашого перебування в Німеччині — перед виїздом більшости з нас на місця нового постійного поселення — ми хотіли реалізувати видання ЕУ 1. Тому мусіли поспішати.

Працю над ЕУ уможливлював факт, що більшість українських науковців зібралася в Баварії і що серед них були знавці майже всіх ділянок українознавства, які могли дати цінні статті навіть при малих бібліотечних фондах (до речі, більшість з них вивезла із собою деякі книжки і записки з своєї спеціяльности, звичайно й манускрипти). Все таки статті поодиноких авторів, відредаґовані редакторами відділів, ми посилали ще на рецензії знавцям з даної ділянки науки, і вони були ще вдруге або й втретє відредаґовані. Інтенсивну працю над ЕУ уможливлювало й те, що ми могли в редакційному бюрі дати постійну платну працю 6 - 8 особам, а авторам і редакторам виплачували гонорари. Хоч вони були малі, все ж таки мали значення при тодішній матеріяльній скруті. Додаймо, врешті, що в умовах еміґраційного життя наші співробітники мали досить багато вільного часу. Та ще важливішу ролю відігравав запал українських учених, які, перемагаючи злидні еміґраційного життя, охоче включилися в спільну працю.

Велике значення мав факт, що навколо праці над ЕУ вдалося нам скупчити майже всіх наших науковців і ряд визначних громадян з усіх українських земель і з обох еміґрацій. Як автори статтей взяли участь — 120 науковців і фахівців; далі 48 співробітничало в ЕУ як рецензенти. З них 30 залишили нас в міжчасі — відійшли у вічність. Це свідчить і про труднощі теперішньої праці над ЕУ — П. Чимало тих, що відійшли, не мають на еміґрації наступників.

У процесі розгортання роботи довелося збільшити об'єм ЕУ — 1 з двох томів на три, тобто з 800 на 1 230 сторінок друку. Перший зошит ЕУ появився в половині 1949 року, тобто за рік після початку праці; робота над манускриптом була закінчена в половині 1951 року, а рік пізніше появився третій том. У той час головна редакція перебувала вже в Сарселі.

Працю над ЕУ ми реалізували в добі перебування в скитальських таборах, у тривозі, але й у надії на переїзд у нові країни поселення. На нових місцях ми перебуваємо вже майже два десятки років. Які ж тут умовини наукової праці, які можливості реалізації тих напрямних праці, що їх з такою самопевністю голосили 20 років тому? Щоб відповісти на це питання, треба спрямувати очі й увагу на рідні землі під совєтською окупацією і запитати, який там стан української науки і — в консеквенції — які обов'язки має українська наука у т.зв. вільному світі.

Хоч на рідних землях немає тепер такого терору, як у добі сталінізму, хоч буйно розвивається наука в ділянках природничих, медичних, технічних і т.п., хоч появляються час від часу цінні твори з різних ділянок українознавства, все таки немає в Україні найважливішого — свободи науки. Вона й далі там у путах комунізму і московського окупаційного режиму. Процес централізації і русифікації прибирає щораз гостріших і рафінованіших методів та форм. 75% наукових творів появляється в Україні російською мовою. Що важливіше: минуле України і суть українства, української культури і духовости подається у фальшивому насвітленні або промовчується цілі періоди нашої історії чи культури. Прорецистим проявом аґресивности російських комуністів є фактична деґрадація Академії Наук УССР до ролі філії Академії Наук СССР у Москві, знищення цілого корпусу бібліотеки Академії Наук УССР в Києві, насилання в Україну наукових кадрів з-поза України при одночасній депортації молодих українських вчених поза межі України. Але, не зважаючи на ввесь цей тиск, в Українській ССР появляються час від часу цінні твори з різних ділянок знання про Україну, от хоч би в останніх місяцях довідник української історії мистецтва і 1-ий том шеститомової історії мистецтва.

Петро Гой

ПУБЛІЧНІ БІБЛІОТЕКИ І НАША ГРОМАДА

(2)

Можемо з певністю твердити, що вся наша громада платить у декілька разів більше на вдержання публічних бібліотек, як на вдержання власних пресових органів, видавництв, культурних і наукових центрів. Тому таки клич Бібліотечного Тижня в Америці із минулого квітня „Прокинься і читай!" більш як зобов'язуючий для нашої громади.

Коли б ми зуміли хоч частину нашої енерґії перекинути у це русло, напевно незабаром змогли б добитися дійсно належних нам успіхів, своєрідного визнання і пошани. Беручи під увагу всі об'єктивні дані, ніхто інший як саме наша спільнота на це заслуговує, будучи дуже часто прикладом для інших етнічних груп своєю зорганізованістю та активвістю із мережею різнородних установ та організацій.

Принаймні 500 - 600 публічних бібліотек розміщені в наших скупченнях, в засягу нашої дії. З цього практичний вислід: приблизно стільки публічних бібліотек купуватимуть наші видання в українській та англійській мовах, якщо ми докладемо зусиль і вживемо відповідних заходів. Приблизно 60 - 80 поважних літературних, історичних та наукових праць виходить книжковим форматом річно в нашій діяспорі і всі вони можуть знайти своє місце на полицях публічних бібліотек. А це в свою чергу відтяжило б наші видавництва та культурно - наукові установи у їх постійному змаганні з фінансовими труднощами і дало б їм можливість ширше розгорнути та поглибити свою діяльність, випускаючи в світ щораз нові твори і передруки, спомини ще живих творців нашої державности, учасників змагань різних періодів.

Через відповідне плекання і стимулювання культу нашої книжки поширюватимуться читацькі лави, а водночас підноситиметься наш духовий та інтелектуальний рівень, зростатимуть наші можливості.

Вважаємо, що впорядкування власних громадських бібліотек повинно стати своєрідним культурним змаганням не тільки поодиноких громадян, але й наших установ та організацій — поміж поодинокими стейтами, містами, громадами, а на місцях між організаціями. У цьому змагу повинно взяти участь усе наше свідоме громадянство. Це конкретне завдання для наших молодечих організацій. Ця корисна і шляхетна ривалізація може бути своєрідним мірилом культурного росту нашої спільноти.

Певні проблиски в цьому напрямі завважуються щораз частіше, зокрема останнього року, по місцях нашого скупчення.

Вже маємо досить поважний український книжковий фонд в публічній бібліотеці на 10-ій вулиці в Ню Йорку завдяки активності читачів сусідніх наших організацій, в першу чергу СУМА. З приємністю відзначаємо створення Гуртків Приятелів Книжки, як також Гуртків Юних Читачів при деяких Відділах СУА, СУМА та Пласту. Целеспрямованість, як і добра постава праці в тих гуртках, при великих можливостях використання ресурсів публічних бібліотек, напевно не дозволять зійти цим починам у площину трафаретної звітности.

Вимагаючи в публічній бібліотеці наших видань, читач повинен вказувати бібліотекареві, хоч загально, якими саме книжками він цікавиться: белетристикою, науково - популярними виданнями та ін. В кращому випадку треба подати прізвище автора, назву книжки, рік та місце видання, в міру можливости ціну та де цю книжку можна набути.

Так звані вихідні дані бажаної книжки читачеві можуть дати українські видавництва та книгарні. Деякі з книгарень видають спорадично каталоги нових і старих українських публікацій, які можна у них набути, і цими каталогами можна в потребі користуватися. Книгарня „Сурма" в Ню Йорку реґулярно видає каталоги українських видань згідно з найновішими вимогами бібліотекознавства і розсилає їх до 400 університетських бібліотек на всіх континентах, де є славістичні відділи, як також до більших публічних бібліотек ЗДА і Канади. При цьому на основі звідомлення „Сурми" приємно ствердити, що українські еміґраційні видання мають великий попит. Очевидно, в публічних бібліотеках цей попит міг би бути далеко більший, якби ми поставилися до цієї проблеми з більшою увагою.

Парадоксальним явищем при слабому користуванні публічними бібліотеками нашою громадою є дарування українських книжок цим бібліотекам поодинокими нашими людьми та організаціями. Поперше, організація чи особа, яка дарує ці книжки, здебільша не знає, чи дана бібліотека їх потребує. Далі, бібліотека не дає жадної ґарантії, що оформить ті даровані книжки на полиці, бо у відношенні до них є спеціяльні закони, на основі яких компетенції тримати в бібліотеці даровані книжки належить до її заряду. А якщо книжки й оформлено як дарунок, то при найменшій нагоді, а в першу чергу при відсутності попиту, ці книжки будуть усунені як накинений матеріял. Тому, загально беручи, дарування книжок публічним бібліотекам є — знецінюванням нашого друкованого слова.

Коли бібліотека за вашою рекомендацією чи на вашу вимогу купить книжку, оправить, зареєструє і поставить на полицю — це все пересічно коштуватиме 10 долярів: 3 - 4 доляри оправа, 4 - 5 — каталогізація. І тоді вона напевно буде ту книжку держати. Бо щоб виключити книжку із бібліотеки, потрібно мати відповідні причини та згоду адміністрації.

Тому найбільшим подарунком, який ми можемо і повинні робити для себе, для нашого друкованого слова, а разом з тим і для української громади, це — хоч раз на тиждень або принаймні раз на місяць відвідати публічну бібліотеку в своїй околиці і — вимагати наших видань.

Ольга Приходько

ПРАДІД ІЛІЯ

РОДИННА ХРОНІКА З ЖИТТЯ ПОДІЛЬСЬКОГО ДУХІВНИЦТВА МИНУЛОГО СТОЛІТТЯ

Частина друга.

ПРІСЯ

(29)

Жив він досить безладно і не раз нарікав на свою самітню долю. Частенько приходив до Прісі на її добру каву з сметанкою, вихваляв Прісину господарність, і якось висловив таку думку: вона також самітня, їй напевно часами також тяжко, навіть нема кому в урядових справах до урядів ходити і всякі розрахунки провадити, тож якби вони одружилися, то було би їм легше на світі жити. До того додав, що йому вона надзвичайно приємна та мила, що він ніде не чується так добре та затишно, як біля неї, що вона хоч уже не молода, але ще дуже гарна, свіжа, весела і привітна . . .

Прісся те все вислухала і відповіла, що це правда, вона має свою біду, а він — свою, але як то скласти докупи, то кожний з них матиме не одну, а дві біди.

А щодо урядів, то урядові справи у неї трапляються дуже рідко, і тоді вона йде до знайомого урядовця, а той охоче за малу нагороду робить усе як слід. Також і рахунки у неї не такі великі, а рахувати вона, слава Богу, потрапить сама, аби було що, а, як їй відомо, він і свої рахунки провадить не дуже добре і навіть забуває в свій час платити борги.

Пан такою відповіддю був тяжко ображений і сказав, що негайно залишить помешкання, а щодо боргів, то він добре знає, хто його так ганебно обмовляє перед панею. Це справа того проклятущого Янкеля, який не стидається за нещасних пару грошей обмовляти порядного шляхтича. За старих, добрих часів він, польський шляхтич, був би провчив того жида в своєму дворі за таку образу.

Але хоч як був пан ображений, тривало досить довго, поки він випровадився з Прісиного дому, в якому йому так хотілося стати господарем.

Так перебиваючись з різними клопотами із винаймом помешкань, здалася Прісі привабливою пропозиція винайняти свій дім під тимчасовий арешт. Малося на увазі, що буде там перебувати тільки невелика кількість арештованих, а коли набиратиметься певна кількість, то їх будуть перевозити до губерніяльної в'язниці. Робилося це тільки для того, щоб не возити кожного арештанта окремо.

У місті не було домовласників, охочих винайняти свій дім під арешт: і слава погана, і злочинців боялися на обійсті, та й арештанти будову можуть сильно знищити. Отже, проголошено, що угода про винайм буде підписана на п'ять років, і всі гроші за цей час будуть виплачені наперед. Таким чином Пріся зразу могла дістати значну суму грошей, без постійних клопотів з окремими мешканцями. Головне, що Пріся могла собі й далі спокійно жити в флігелі, провадячи своє господарство. Арештантів вона не боялася, бо їй пояснили, що то головно селяни, які проштрафилися супроти уряду крадіжкою або ушкодженням державного майна, що взагалі більших злочинців або розбійників зразу везуть до в'язниці.

Отже Пріся прийняла цю пропозицію, хоч потім було їй прикро дивитися, як ті некультурні люди нищили її будинок.

У цей період сталася в Прісиному житті подія, яка, здавалося, потрощила вщень всі підвалини її існування.

Петруша, її єдиний син, на якого вона покладала свої найкращі надії і який їй, як хлопець, значно більше імпонував, ніж тиха та скромна Наталя, зранив її материнське серце до самого дна . . .

І своєю вдачею він більше відповідав Прісиним поглядам та вимогам: був розумний, здібний, жвавий, веселий. Вчився завжди першим, мав ніби найкращі вигляди в житті.

І ось, як грім з ясного неба, вдарила страшна біда. Прісі навіть здавалося, що то було гірше, як смерть.

Коли Петруша був уже в п'ятій клясі семінарії, коли залишилося ще тільки півтора року до самостійного, забезпеченого, вільного життя, за якусь незрозумілу для Прісі провину, за якісь заборонені, недозволені книжки, увільнили Петрушу з семінарії з „вовчим білетом", себто без усяких прав, бо людину з таким документом ніхто й ніде не смів прийняти навіть на найменшу посаду, не сміла вона вступити до будь-якої іншої школи, взагалі не було вже для неї місця межи порядними людьми. Мусів такий бідолаха — стати волоцюгою, босяком, суспільним покидьком, зійти на ступінь найнижчий без жадних надій . . .

І Петруша з таким білетом з'явився серед шкільного року в Літині до матері.

У Прісі земля під ногами захиталася, але що робити, вона не знала, хоч і не уявляла собі всієї глибини тої безодні, в яку котився Петруша, тим менше усвідомлював це він сам. Знав тільки, що це зле, дуже зле, але, не почуваючи за собою особливої провини, був певен, що якось усе влаштується.

Тим часом сусідські хлопці радо зустріли панича, який не дер носа догори і завжди був з ними за панібрата. Звичайно, він їм не хвалився своїм „білетом".

Були це юнаки, що вже починали заглядати до коршми, тож з приводу приїзду панича покликали його на почастунок. Вони його почастували, а він, як годиться, мав би реваншуватись. Петруша тих пияцьких звичаїв не знав, бо до коршми ніколи не ходив, а коли вони дали йому зрозуміти, що черга частувати прийшла на нього, засоромився, бо грошей не мав. Сказав, що залишив гроші вдома, і зараз принесе. А товариство тим часом чекало в коршмі.

Повернувшись додому, Петруша попросив у Прісі трохи грошей. Вона поцікавилася, на що він потребує гроші, а коли довідалася, що потребує на горілку для своїх вуличних приятелів, які чекають на нього в коршмі, то їй потемніло в очах, страшний біль разом з жалем та обуренням охопили її серце.

— Не стидаєшся просити гроші у бідної вдови на гульню з вуличниками?

— Ну, ви не такі вже й бідні. Ось який гарний дім маєте, найкращий в цілій околиці, і грошей у вас ба-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Шикаґо, Іллиной

НОТРІБНА ДОПОВІДЬ ПРО СКВУ

Чимало останнім часом почали писати в українській пресі про Світовий Конґрес Вільних Українців, але ті інформації на сторінках преси виходять головним чином від підготовчих конґресових комісій, які намагаються ширше поінформувати наше громадянство про цю незвичайно важливу справу, напередодні якої українство в діяспорі нині перебуває, бо Конґрес уже не за горами. Думаємо, що не досить того, що інформують підготовчі комісії, але варто було б і окремим нашим організаціям зайнятися обговоренням конґресових проблем на своїх зборах чи вічах, щоб таким чином зробити і свій відповідний внесок у відбуття цього важливого світового українського форуму.

Тому то думаємо, що Відділ ч. 2 Організації Державного Відродження України в Шикаґо зробив добру роботу, перевівши в суботу, 13-го травня, спеціяльне віче, присвячене обговоренню наступного Світового Конґресу Вільних Українців. Таке віче відбулося в незвичайно спокійній і діловій атмосфері.

Доповідачем був п. Микола Плав'юк, безпосередній учасник підготовчої конґресової комісії з Канади.

У вступній частині своєї доповіді прелеґент з'ясував цілі та завдання Конґресу. Широко поінформував присутніх про пройдений шлях у підготовці. Подав у хронологічному порядку розвій ідеї скликання Конґресу та труднощі, які зустрічалися на шляху реалізації цієї важливої для українства в діяспорі ідеї.

Головне вістря промови-доповіді було скеровани на заведення в українському житті поза засягом нинішніх окупантів України правопорядку як в секторі політичному, так і в релігійному та громадсько-суспільному. Досить було приділено місця в доповіді завершенню консолідації на базі нашого Державного Центру УНРади, а також структуральному завершенню церковного життя у вигляді Патріярхатів обох українських віровизнань, що присутні сприйняли з великим вдоволенням, бо ідея створення двох Патріярхатів цілком задовольняє обидві віровизнанні галузі українського громадянства.

Досить докладно зупинився доповідач на завданнях Конґресу щодо молодечого сектору в нашому житті. Цій ділянці — затримання нашого доросту при українстві — доповідач присвятив значну частину свого реферату та з'ясував на конкретних прикладах наші невдачі в галузі виховання молоді в національному дусі.

Говорячи про цілі Конґресу, прелеґент підкреслив, що наш солідарний, організований виступ на цьому Конґресі в 50-річний ювілей Української Революції, буде неабияким поличником московським окупантам України, які в 50-річчя Жовтневої революції счиняють багато галасу про „квітуче життя та колосальні досягнення" України за час большевицького панування на ній. Тому то, доводив прелеґент, ми не смієно допустити до демобілізаційних настроїв щодо Конґресу, а обов'язково перевести його, забувши наші дрібні внутрішні розбіжності, якнайефективніше і солідарно всіма організаціями і товариствами, що є складовими частинами організованого українства в діяспорі.

Під кінець своєї доповіді прелеґент зупинився на змісті наступного Конґресу, подавши головні напрямні Звернень цього світового форуму українців до українського народу в УССР, до українського поселення за межами СССР, до ОН та всіх амбасадорів чужоземних держав, які є зарепрезентовані в ОН. Так само повідомив присутніх про основні доповіді, які мають бути виголошені на поширеному пленумі Конґресу та які будуть опрацьовані по окремих комісіях під час Конґресу.

Таким чином, у понад одногодинному рефераті прелеґент досить докладно вичерпав усі питання підготовки до Світового Конґресу Вільних Українців, залишивши у слухачів надзвичайно миле, цілком задовільне враження, бо сам реферат проходив незвичайно в річевому тоні, без зайвого патосу, вигуків і пропаґандивних гасел. Очевидно, прелеґент від самого початку своєї доповіді врахував психологічне наставлення авдиторії, яка складалася переважно з людей УНРадівського бльоку і яка мала багато застережень до останніх подій на 9-му Конґресі УККА, а тому була наладована значними упередженнями і до наступного Світового Конґресу Вільних Українців.

Тож тому прелеґент у кожній точці доповіді намагався розвіяти упередження про можливе повторення помилок 9-го Конґресу УККА, а зводив усе незбитими фактами на шлях узгіднення і забуття минулих помилок. Може, навіть, був аж занадто великим оптимістом, переконуючи авдиторію в неможливості повторення тих попередніх помилок.

Ціла доповідь була звернена на узгіднення, прощення і забуття, а звідси і його глибокий оптимізм, що Світовий Конґрес буде виявом найбільшої солідарности всього українства у вільному світі. Таке, принаймні, склалося враження.

По доповіді поступило чимало різних запитів, які торкалися в основному вищезгаданих упереджень та сумнівів.

Відділ ч. 2 ОДВУ в Шикаґо зробив добре діло, що влаштував таку доповідь, яка багатьом відкрила очі на правдивий стан підготовки до того важливого світового форуму, перед яким ми стоїмо та про який снується багато різних думок-упереджень, які часто бувають фальшивими або перекрученими, а така ситуація заводить людей у блуд, з чорного робить біле або навпаки. Варто було б такі чи подібні збори з рефератами провести і по інших скупченнях українців, щоб тим самим хоч якоюсь мірою зактивізувати нашу громаду, щоб, борони Боже, не повторилася практика, яка мала місце на 9-му Конґресі УККА, чого найбільше боїться громадянство, а в зв'язку з тим і змаліло зацікавлення до Світового Конґресу Вільних Українців.

Дай, Боже, щоб оптимізм п. Миколи Плав'юка, висловлений ним у доповіді в Шикаґо, виправдався у практичних ділах наступного світового форуму українців, що безперечно буде великим досягненням українства в діяспорі, а разом з тим неабияка надія нашим братам, що перебувають під московською кормиґою сьогодні в УССР.

А. С.

ПОМЕР ВИДАТНИЙ ФІЛЬМОВИЙ АРТИСТ СПЕНСЕР ТРЕЙСІ

Голлівуд. — Тут помер в суботу 10 червня ц. р. у своєму домі на серцеву атаку на 67 році життя Спенсер Трейсі, один із найвидатніших фільмових артистів старшої ґенерації. Його називали одним із гурту „титанів фільму" з доби „великих імен" — Ґері Купера, Гомфрі Боґарта, Адама Повелла, Клерка Ґейбла і ін. Спенсер Трейсі двічі дістав був найвище відзначення у фільмовому світі, „Оскара", як найкращий актор за минулий рік. Тепер він саме закінчив був фільм „Згадай, хто прийде на обід" — разом з артисткою Кетрин Гепбирн. Його партнерками в довгій фільмовій кар'єрі були найбільші „зірки" двох ґенерацій.

ПОМЕР Д-Р Л. Р. БУЧИНСЬКИЙ

Ню Йорк. — В понеділок 12-го червня, тут помер на 78-му році життя колишній довголітній суддя і адвокат у Дрогобичі і Зальцбурґу, відомий громадянин д-р Любомир Роман Бучинський. Панахида буде відправлена в похоронному заведенні Петра Яреми в середу, 14-го червня о год. 8-ій ввечорі, похорон в четвер, 15-го червня о год. 9.30 з церкви св. Юра.

ВІСТІ З ТОРОНТА

Маніфестація українців Торонта. На закінченні фестивалю етнічних груп у 100-річчя Канади субота 27 травня стояла під знаком української маніфестації. Від будинку парляменту вирушив кольоритний похід возів, що в мистецькій формі зображували нашу батьківщину, звідкіля прибула українська еміґрація до Канади, та її тут розвиток, досягнення і вклад в розбудову Канади. За возами маршувала українська молодь СУМ, ПЛАСТ, ОДУМ та шкільна дітвора. Новозорганізована духова оркестра СУМ виконувала українські марші, чим притягала численних чужинецьких глядачів. Парада була імпозантна, на чолі походу несли український національний прапор, та прапори СУМ, ПЛАСТ, ОДУМ, а далі відділи зорганізованої молоді, школи, та кадети в уніформах летунського ескадрону 283 при українськім відділі Канадійського Леґіону. Великий напис „Українці в 100-річчя Канади" визначував характер маніфестації. Коло будинку міської управи привітала українців Марґарета Кемпбел, і п. Лев Коссар від Ради Народнього Мистецтва. Про українців і їхню ролю в Канаді говорив представник КУК інж. Б. Максимець. Опісля українська група брала участь в закінченні фестивалю, з якого вийшла якнайкраща. Українське вокальне мистецтво гідно і достойно репрезентував чоловічий хор Осередку СУМ „Прометей" під дириґентурою мґр. В. Кардаша, що разом із Дівочим хором творив могутню і велику мистецьку одиницю, якої можуть позазростити нам всі. Чар українського танку відтворили танцювальні ансамблі: „Верховинці" під проводом п. Клуня, і „Калина" під проводом С. Джуґала. Акомпаніювала на фортепіяні п-ні Марта Кравців-Барабаш. Фраґменти з маніфестаційного походу і мистецьких виступів були демонстровані на телевізійних програмах. Маніфестацію організував Комітет КУК, який очолював д-р Р. Цурковський, а мистецьку частину підготовляли пані: О. Глібович, М. Зелена, М. Кінасевич. Під будинком Онтарійського Парляменту до присутніх промовляв мін. Ґросман в імені неприсутнього прем. Дж. Робартса, якому голова КУК д-р О. Бойко подякував вручаючи йому на пам'ятку Енциклопедію Українознавства в англійській мові і книжку В. Кисілевського про поселення українців в Канаді.

Доповідь д-р А. Фіґоля. В середу 24 травня відбулася пресова конференція голови Виконавчого Органу УНРади — д-р А. Фіґоля з українськими журналістами Торонта, після того зустріч з громмадянством, на яких він з'ясував політику УНР після VI сесії УНРади. Пресовою конференцією проводив голова Представництва УНРади п. Дубилко. Коло 400 осіб зібралося у великій залі УНО, де д-р А. Фіґоль прочитав доповідь, яка зробила гарне враження, бо була переконуюча, без додаткових фраз і відзеркалювала справжню українську дійсність.

Великі Вечерниці відбудуться 24 червня о год. 8 вечора в залі Колеґії св. Василія Великого на Вестон в навечерія 18-ої Зустрічі Українців Канади і Америки, що відбудеться 25 червня на Канадійській Виставковій площі в Торонті. Як щороку так і напевно і в цьому році тисячі наших земляків збирається на зустрічі, щоб не тільки відновити старе знайомство із своїми друзями чи приятелями, але спільно заманіфестувати нашу єдність з Батьківщиною. Цьогорічна зустріч буде проходити під визначними датами: 50-річчя Української Національної Революції, 25-річчя УПА, та в 100-річчя Канади.

І. Ілащук, — новий голова Об'єднання Українських Підприємців і Професоналістів обраний на загальних Зборах 17 травня в залі „Вейбі Ландж" при 343 Джейн вул. По звітах управи, дискусії і уділенню абсолюторії уступаючій управі обрано нові органи Об'єднання, яке очолив п. І. Ілащук. Минулорічним головою був п. Мирослав Романюк — королівський радник, адвокат. Варто б підмітити, що Об'єднання має поважне число членів з кол наших професіоналістів, підприємців і промисловців, та має величезні можливості праці в кожній ділянці нашого многогранного життя. Є надія, що воно зактивізує свою працю.

Зустріч з секретарями, — по повороті з річних засідань Головного Уряду УНС, що відбувалися від 21 до 27 травня ц. р. на „Союзівці", в яких участь брали всі чотири наші його члени, скликано 1-го червня о год. 8 веч. в приміщенні Кан. Канцелярії зустріч з секретарями 12-ох відділів УНС в Торонті. На порядку нарад стояли питання рішень Головного Уряду, наші пляни і завдання. Справи реферували: заступник гол. предсідника дир. В. Зорич і головний радний і голова округи п. В. Дідюк. Присутні висказувалися прихильно про інформації, уділення допомог для наших багатьох в Канаді організацій, товариств і установ, підвищення секретарям за колектування вкладок, уділювання індивідуальних позик для членів, стипендії для студентів, з яких перші одержали наші канадійські студенти і тд. Купно власного репрезентаційного Дому, канадійської „Союзівки", сторінки Канадійської Трибуни УНС в нашій національній канадійській пресі, радіопрограми, і багато іншого було порушувано. УНС — це організація народу, для народу! Спільними силами ми в Канаді доможемося ще кращих успіхів.

В. Дідюк

● У минулому тижні виїхали, літаками й кораблями, з Єгипту, Сирії, Ізраїлю, Ливану, Йорданії і Іраку разом кругло 17.000 американських громадян. З морсько-летунської бази ЗДА в Лібії евакуйовано 2.000 жінок і дітей стаціонованих там американських військовиків та цивільних урядовців. Загалом у тих середньосхідніх країнах є ще кругло 40.000 американців. Хоч війна ніби закінчилась, але зірвання дипломатичних взаємин між арабськими країнами й Америкою спонукує американців чимшвидше залишити всі ті країни. Здебільша вони виїздять спершу до Італії та Еспанії, щоб там переждати з'ясування ситуації і тільки дехто вертається зразу до Америки.

Пенсильвенійська „інвазія" на Союзівку

(Закінчення зі стор. 1-ої)

лицях. Опісля будуть відправлені панахиди за тих, які поклали свої буйні голови в боротьбі за волю України. Після відправ, діти місцевої української католицької парафії під проводом свого пароха о. Любомира Гузара виведуть традиційні українські гаїлки. Свою участь у цьому Союзовому Дні Пенсильвенії на Союзівці заповіли гол. предсідник Йосип Лисогір з дружиною пані Марією, заступники головного предсідника пані Марія Душник і Володимир Сохан, головний секретар д-р Ярослав Падох і гол. касир Іван Кокольський та голова Головної Контрольної Комісії д-р Володимир Галан. Будуть приявні і голови всіх Союзових Округ стейту Пенсильвенії: Карло Сачко з Питтсбурґу, Михайло Ґентош з Шамокіну, що є осідком Округи Басейну твердого вугілля, Ольга Малицька з Вилкс Беррі, Михайло Борик зі Скрентону, Іван Зазворський з Аллентавну та гол. радний Степан Гавриш, що очолює філядельфійську округу. Він і проводитиме програмою цього великого пенсильвенійського Союзового Дня на Союзівці.

ПРАДІД ІЛІЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

гато, це всі тут в Літині знають.

— Добре тебе навчили твої приятелі. А де ж ті мої гроші?

— А в скринці коло вашої постелі. Така тяжка та скринька.

— То ти вже і в моїх речах нишпорив!?

Майнула навіть думка, що то не за книжки, а за гульню вигнали хлопця з школи із тим проклятим „вовчим білетом".

Гаряча савинецька кров закипіла в Прісиному серці.

— Тікай, тікай швидше, бо не видержу, прокляну тебе навіки. А як не прокляну, то встане тінь твого батька і прокляне тебе. Ось маєш цю тяжку скриньку з грішми, в ній земля з його гробу, яку я взяла з собою, щоб захистив мене в тяжку годину ... На, бери ... і тікай, тікай ...

Пріся трусилася, не пам'ятаючи себе від хвилювання.

Петруша остовпів.

Пам'ять батька ... Боже! Ця пам'ять батька — це завжди було те найдорожче, найсвятіше, що з найменших дитячих літ жило в Петрушиному серці, жило і гріло, коли опинився він ще зовсім малим серед чужих людей...

Ці страшні слова про батькову тінь, про прокляття потрясли всю його істоту, і він, як божевільний, кинувся тікати з теплої материної хати, не взявши з собою нічого, хоч був уже пізній вечір, а надворі сік холодний, злий дощ з дрібним снігом.

Петруша всього того не почував і не помічав, біг світ-заочі, і все повторював:

— Батько! Батько! Прости, відпусти! Присягаю перед Богом і перед тобою, що ніколи, ніколи не візьму горілки до уст!

А Пріся в одчаю стояла серед хати, втративши віру в те, для чого жила і тяжко працювала ...

В руках держала скриньку з десерівською землею ...

Минає все.

Минула і та ніч.

Апатія охопила Прісю. Для чого має вона працювати? Для чого їй далі жити?

* * *

Коли скінчилася п'ятилітня угода урядового винайму дому під арешт, Пріся відмовилась продовжити її на наступне п'ятиліття. Тим часом трапився купець, і вона без жалю продала свою гарну садибу, а сама від'їхала до Наталі допомагати їй у господарстві та вихові дітей — доживати віку.

Постарілась раптом Пріся. Посивіла і стала бабусею.

(Кінець.)

Прага. Великдень 1966.

Український Літературно Мистецький Клюб Ню Йорк 149 2 вул.

З Літературно - мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю 16 червня відбудеться там останній культурно - розваговий вечір перед цьогорічними літніми 10-тижневими феріями, під час яких не можна улаштовувати ніяких прилюдних імпрез з уваги на спеку та перебування більшости членів ЛМКлюбу поза Ню Йорком. 16-го червня відбудеться ще „Вечір барокової музики" у виконанні учнів кляси пані Рожі Шуль, педагога Українського Музичного Інституту. Загалом виступлять 8 учнів і учениць. Останню точку виконає Андрій Шуль, який саме приготовляється до маґістерського іспиту з музикології. Пані мґр. Рожа Шуль говоритиме у своєму вступному слові про „Барокову музику". Початок о год. 8 веч.

КНИЖКИ

КНИЖКИ Ів. МАНИЛА ТА ІНШИХ

ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ в НЮАРКУ, Н. Дж.
з великим смутком повідомляє всіх своїх Членів, Симпатиків і все Українське Громадянство, що 8-го червня 1967 року відійшов у Вічність на 72-му році життя

СВ. П.

Полк. ІВАН НАГНИБІДА

Заслужений вояк і командир Армії Української Народної Республіки, нагороджений хрестом ім. Симона Петлюри, член Товариства Прихильників УНР.

•

Управа Т-ва Прихильників УНР м. Нюарку — Ірвінґтону висловлює Родині Покійного своє сердечне співчуття. Замість квітів на свіжу могилу Покійного полк. Івана Нагнибіди, складає 10.00 дол. на Укр. Бібліотеку ім. Симона Петлюри в Парижі та 10.00 дол. на Фонд Побудови Храму УАПЦ св. Симона в Парижі, Франція.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УПРАВА Т-ВА ПРИХИЛЬНИКІВ УНР
м. НЮАРКУ, Н. Дж.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 25-го травня 1967 року в Hamilton, Australia, відійшов від нас у Вічність на 60-му році життя наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, СИН, БРАТ і ВУЙКО

БЛ. П.

мґр. Володимир Заяць (Аців)

У глибокому смутку:

дружина — ГАЛЯ з дітьми і внуками
мати — АННА, Україна
сестра — ОЛЬГА, Україна
сестра — МАРІЯ з родиною, Австралія
сестра — ВІРА з родиною, Америка
брат — ЛЕВКО з родиною, Америка
та Родина на еміґрації і Краю

З наукових конференцій УВАН у ЗДА

Доповідь проф. М. Зайцева — „Сучасні проблеми перероблення, дослідження та вживання деяких важливих поживних продуктів у зв'язку з дієпропорцією їх продукції із зростом населення земної кулі"

На науковому засіданні Відділу Фізико - хемічно - математичних та технічних наук 3 грудня 1966 р. проф. М. Зайців у своїй доповіді зазначив, що населення земної кулі у 1960 році становило 3.2 більйона, при чому воно розподілялося так: група I (Европа, Північна Америка, СССР, Австралія) — 1 більйон, група II (Азія, Африка, Південна Америка) — 2.2 більйона. Загальний приріст населення в останні роки дорівнює 2.2% річно. Але є велика різниця у зрості населення у I і II групах. Так, передбачається, що у 2 000 році (якщо не буде якихсь „катаклізмів") населення земної кулі буде дорівнювати 6.5 більйона а саме, в групі I — 1.6 більйона, в групі II — 4.9 більйона. Різниця між цими групами полягає ще в тім, що забезпечення поживою в них є неоднакове: в групі I достатнє, в групі II — ні (мало розвинені країни). 6.5 більйона населення при сучасному стані економіки земля прохарчувати не зможе (у 2 000 році). Тому вживаються заходи, що могли б в майбутньому забезпечити від голодової смерти населення, спеціяльно, II групи.

До цих засобів відносяться:

1) поліпшення агрикультури,
2) зменшення народжень,
3) утилізація запасів поживи океанів,
4) синтезування поживних речовин,
5) поліпшення методів перероблення і збереження поживних речовин.

Більшість студій, що торкаються продукції поживних речовин, дотепер опрацьовували продукції основної крохмальної поживи — збіжжя.

Доповідач торкнувся продукції вживання та поліпшення методів дослідження і перероблення протеїнової та товщевої поживи. В 1960 році стан був такий: споживання тваринного протеїну — в грамах на день і добу — коливався від 66 (ЗДА) до 4 (Індія), а загального товщу — від 140 (ЗДА) до 28 (Індія). Денно вживалося на особу калорій: від 3100, 3250 (ЗДА, Англія) до 2050 (Індія). Щодо продукції товщів, то Азія, що складає 60% населення світу, продукує їх 8.7 мільйона тон (25% від світової продукції), при чому ще втрачає 2.3 мільйона тон олії у відпадах з рижу. Ця олія є дуже кисла і має багато воску, тому її рафінація дуже складна і дорога і переводиться і то частково, лише в Японії. Причиною високої кислотности олії є присутність великої кількости ензиму — ліпази.

Щодо протеїнів (білків) — головної проблеми Азії, де бракує тваринних протеїнів, — вони можуть бути лише частково замінені протеїном сої, що, як відомо, містить в собі протеїни, подібні до протеїнів м'яса (повноцінні амінокислоти). Збільшення поголів'я худоби є зв'язане зі збільшенням продукції концентрованих кормів, а це, головне, макухи. Отже це є зв'язане зі звищенням продукції олійного насіння. Вихід рослинних олій з одиниці земельної площі і, як наслідок цього, вихід макухи, необхідної для викорму худоби, (положення Індії комплікується ще тим, що більшість населення Індії з релігійних причин не вживає м'яса рогатої худоби) вказує велике відживлення в різних країнах світу. Так, наприклад, одержується з 100 акрів в тонах: арахіс: — ЗДА — 16.5, Індія — 9.0; бавовнянок: — ЗДА — 8, Індія — 2; соя: — ЗДА — 12, Японія — 10, Корея — 4. В ближчі десятиліття очевидно є неможливе радикальне зліпшення агрикультури.

Політичні зміни, головне в Азії, спричинили великі зміни і в продукції, і в експорті олій по другій світовій війні. З азійських країн лише Цейлон і Філіпіни залишилися експортерами олій на світовому ринку, вивозячи 80% своєї продукції кокосу. Експорт з інших країн припинився зовсім, а їхня продукція зосталася на передвоєнному рівні, не дивлячись на велике збільшення населення. Так, напр., соя (в мільйонах тон): ЗДА — продукція 1938 р. — 0.30, експорт — 1938 р. — 0.01; продукція 1962 р. — 3.2, експорт 1962 р. — 1.3; Китай і Манжурія — продукція 1938 р. — 1.75, експорт 1938 р. — 0.35; продукція 1962 р. — 1.8, експорт 1962 р. — 0.06.

Не дивлячись на цілком достатню кількість, а часом і великий надмір поживних продуктів в країнах I групи (Европа, Північна Америка, СССР, Австралія), виживлення населення цих країн часто є неправильне під здоровельним оглядом. Наведемо деякі дані: Америка вживає забагато товщів в їжі (аж 40% калорійности). Усі країни, за винятком хиба СССР (в тім і України), замало вживають ненаситчених олій (phlyunsaturates). Тому, напр., маргарин в Америці не є добрий під здоровельним оглядом — в Західній Европі ліпший, а в Україні ще ліпший (але є його, часом замало). Англія, а почасти Америка, напр., вживає 45% усієї своєї потреби вуглегідратів у вигляді цукру, т.є. майже цілковито позбавляє своє населення здоровельно найліпшого разового хліба (з зародками). В західніх країнах світу вживається надмірна кількість хемікалій для поживних речовин; в Америці, напр., аж до 5 фунтів річно на особу.

З поданих в почапку доповіді 5 точок, що могли б забезпечити виживлення людства у наступні критичні десятиліття, розглянуто коротко останній пункт — дослідження зліпшення методів продукції, перероблення, збереження та вживання поживних речовин. В цій галузі автор приймав безпосередню участь в своїй дослідничій праці, зокрема в галузі гідрогенізації олій, що має за ціль зліпшити їх якість і сталість, забезпечувати необхідну до життя біологічно чинну лінолеву кислоту. Біологічно активних і, значить, необхідних до життя кислот відомо 5, але найважніше є лінолева кислота, що її організм людини не може синтезувати, і її треба одержати з їжою. Решта кислот (polyunsaturates) може бути синтезована організмом людини, зокрема арахідо кислота, що є важливим вихідним продуктом для дальшої синтези важливих гормонів. Серед важливих досягнень новіших досліджень є також відкриття натурального декоагулянта крови, що помагає забезпечити організм від тромбозіс.

Сумаризуючи, мусимо сконстатувати, що не дивлячись на великий поступ у всіх галузях наук, що торкаються виживлення людства, загальні перспективи при швидкозростаючому населенні земної кулі є донить песимістичні. Будучність, коли не прийде в ближчому часі до радикальних змін — веде до голоду, принаймі у країнах II групи. На нашу думку, радикальними змінами можуть бути — зменшення народжень в II групі і використання колосальних запасів поживи океанів (плянктон), або синтезування харчів.

У виступах та дискусії по доповіді брали участь — Л. Грицак, І. Заміша, М. Нешта, А. Пашківська, Т. Приходько, Н. Осадча-Якора.

З.

ЧЕРГА ЗА ДІТЬМИ И БАТЬКАМИ

Вінніпеґський тижневик „Український Голос" з 22-го березня, у редакційній статті „До батьків" пише, закликаючи всіх не зволікати справи зголошення: „Вінніпеґська Шкільна Дивізія ч. 1 розіслала цього місяця листа до батьків, які мають дітей в восьмій клясі, в якому говориться, що в новому шкільному році учні можуть вписуватися на науку української мови в дев'ятій клясі. В тому обіжному листі говориться, що українська мова є тепер визнана університетом, і з українською мовою студент буде прийнятий на університетські студії. Це значить, що в новому шкільному році студент, який буде навчатися української мови, не мусить одночасно вивчати ще якусь іншу мову (французьку, німецьку чи латинську), як це було до цього часу" . . .

Сенатор Дадд борониться проти цензури в Сенаті

Вашингтон. — Сенатор демократ із Коннектикату Томас Дж. Дадд заявляє, що сенатори порушать його конституційні права, коли схвалять для нього нагану. Сенат має о год. 10-ій перед полуднем у вівторок 13-го червня почати дебати над резолюцією Сенатської Комісії в справі етичної поведінки, яка пропонує так звану „цензуру" для сенатора Дадда за те, що він видав на приватні цілі гроші, призбирані на виборчу кампанію на прийняттях в його пошану. Сен. Дадд заявляє, що його мають судити на основі кодексу чести, який ухвалили після доконаних фактів, а це противиться Конституції. Своє становище в своїй справі сенатор Дад зформував в листі, який вислав до всіх сенаторів. Сенатська Комісія 27-го квітня схвалила „цензуру" для сенатора Дадда після 14-місячного докладного слідства. Справу сенатора Дадда порушили були в статтях відомі журналісти Дрю Пірсон і Джек Андерсон на основі документів, які передали їм співробітники сенатора.

Посмертні згадки

БАШТА, МАРІЯ ВОЙТОВИЧ, членка УНС в Ню Гейвен, Конн., цомерла несподівано 1-го червня 1967 р. Вдова по бл. п. Іванові. До УНСоюзу вписалася 1938 року. Була членкою С-ва Непр. Зач. і Укр. Кат. Церкви св. Арх. Михаїла. Залишила в смутку 4 синів, Івана, Теодора, Володимира і Олексу і 3 доньки. Похорон відбувся 3-го червня 1967 р. до Церкви св. Арх. Михаїла, а відтак на цвинтар св. ап. Петра і Павла в Ансонії, при участі родини і приятелів.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Гіна, секр.

ПАРАСКЕВІЯ ІВАСІВ, членка В-ва св. Иосафата — 217 Відд. УНС в Рочестері, Н. Й., померла по довгій недузі, 29-го травня 1967 р. Покійна походила з с. Медведівка, пов. Бучач, Зах. Україна. Полишила у смутку доньку Анну, зам. Мартинюк, одруженого сина Андрія, брата Евстахія Костишина в Краю, брата Григорія Костишина в Канаді. Похорон відбувся 3-го червня 1967 р. з Католицької Церкви, де місцевий парох о. Ст. Городецький відправив Заупокійну Службу Божу, а відтак тіло Покійної відпроваджено на цвинтар Holy Sepulchre Cemetery при участи родини, знайомих і членів В-ва.

Вічна Їй Пам'ять!

Вол. Колданський, секр.

АННА МЕДЕЦЬКА, довголітня членка В-ва св. о. Миколая — 167 Відд. УНС в Толідо, Огайо, померла 19-го травня 1967 р., проживши 72 роки. Покійна нар. в с. Диків Старе, пов. Чесанів, Зах. Україна. Залишила в смутку сина Степана і 2 внучки. Похорон відбувся 22 травня ц. р. з пох. заведення до української кат. церкви св. Михаїла в Россфорді, Огайо, при участі родини, членів Відділу, С-ва Непор. Зач. Преч. Діви Марії, приятелів та знайомих на цвинтар Calvary.

Вічна Їй Пам'ять!

Ів. Вельґан, секр.

ТАРЗАН, Ч. 5823. Динаміт працює!

Дивні очі спостерігали динамітників, але ніхто про це не знав і не дбав про це. — Підпаліть динаміт! — кричав Тарзан.

— Барт Коді стояв при детонаторі, він натиснув запальник, і . . .

Тони каміння вибухнули і пролетіли повітрям, відкривши коридор.